

Oscar Bentons laatste leven

In *Oscar Benton - I'm Back* zien we hoe de Haarlemse blueszanger Oscar Benton een onwaarschijnlijke comeback maakt. 'Hij was een kasplantje, sprak nog maar vier woorden.'

DOOR DIETER VAN DEN BERGH

EEN broze man met dunne grijze haren stieft achter een rollator door een verpleeghuis. Hij bestelt een vruchtensapje. Even later haakt hij in bij zijn hoogbejaarde huisgenoten en deint mee op 'Het kleine café aan de haven'. Weinig verraadt hier dat we te maken hebben met een voormalig podiumbeest, iemand die ooit begeleid door bodyguards de bühne opkwam. Oscar wie? Een bejaarde huisgenoot had nog nooit van de man gehoord. 'Hij vroeg of ik soms onder de hunebedden had gelegen!' Typisch Oscar, zegt ze: 'altijd pochen.' Oscar Benton dus, in 1949 in Haarlem geboren als Ferdinand van Eis, de niet perse heel erg sympathieke hoofdrolspeler in de documentaire *Oscar Benton - I'm Back* van Roel en Mees van Dalen.

Eind jaren zestig, begin jaren zeventig maakt hij furor met zijn Oscar Benton Blues Band, die belangrijke (Chicago-) bluesplaten aflevert en waar bluesband Barrelhouse uit voortkomt. Hij krijgt een plek in de Dutch Blues Hall of Fame, naast mensen als Harry Muskee, Rob Hoeke en Eelco Gelling. De Haarlemmer is gezegend met een schuurpapieren stem die zich ergens tussen die van Tom Waits, Van Morrison en Joe Cocker bevindt. Begin jaren tachtig scoort hij nog een merkwaardige wereldhit - hier over het hoofd gezien, daarover later meer - maar hierna dooft het succes uit. De populariteit van de blues ebt weg, en in kleine achterzaaltjes is niet genoeg te verdienen. Benton is een tijd manager van een schim-

mige discotheek in Noord-Limburg voordat hij aan lagerwal raakt, daarbij geholpen door een serieuze alcoholverslaving. In 2006 valt hij na overmatig drankgebruik thuis van de trap. Hij komt terecht op de punt van een tafel, die zich dwars door zijn schedel boort. Met zwaar hersenletsel ontwaakt hij uit een coma en na het ziekenhuis belandt hij in verzorgingstehuis Velderduin in IJmuiden, waar hij anoniem en hulpbehoevend zijn dagen slijt.

Arrogante lul

Gelukkig voor hem zijn daar nog zijn ex-vrouw, een vriendin en de broers Guus en John Rijken (alias Guus en Johnny Laporte, gitaristen met wie Benton jarenlang speelde), die zich opwerpen als mantel-

zorgers. Dat wordt helaas niks meer met die man, laten de medici doorschermen. 'Hij was een kasplantje,' zegt John Rijken. 'Sprak maar vier woorden, maar kon nog wel een beetje zingen. Daar wilde ik iets mee proberen.' En dus begint John voorzichtig muziek met hem te maken. Benton staat bekend als een moeilijke man, al is hij sinds zijn ongeluk iets milder geworden. 'Eigenlijk gewoon een arrogante lul,' zegt Guus Rijken in de film. 'Maar toch blijf je hem trouw.' Rob van Donselaar moet lachen als hij deze woorden hoort. 'Ik heb Ferdinand altijd zeer gewaardeerd als muzikant, maar als mens schoot hij nogal tekort, ja. Geen nare man hoor, alleen niet erg empathisch, hij was vooral verliefd op zichzelf.' Van Donselaar, gevierd producer en ook

Rob van Donselaar: 'Geen nare man hoor, alleen niet erg empathisch, hij was vooral verliefd op zichzelf'

bekend van The Bintangs, speelde slag-gitaar in de eerste samenstelling van de Oscar Benton Blues Band. Hij had de zanger lang niet gezien. 'Ik schrok ervan hoe slecht het met hem ging.' Dat Benton flink dronk wist hij. 'Maar hij kon het altijd wel hebben, hij functioneerde op het podium.' Alcohol was zijn levenselixir, aldus John Rijken. 'Maar het heeft hem ook meerdere keren op het randje van de dood gebracht.' Je kunt het slechter treffen als documen-

tairemakers: Roel van Dalen en zoon Mees stappen begin 2017 het verhaal van de kwakkelende zanger binnen, en tijdens het filmen dienen zich een aantal cadeautjes aan. Oscar smijt zijn rollator aan de kant en krijgt weer de geest. Op het vlak van de muziek én van de liefde. Met een kersverse cd, *I'm Back*, in de ene hand, en een gloednieuwe vriendin aan de andere wandelt hij tegen alle medische adviezen in het verzorgingstehuis uit. De rocker is bevrijd!

Guus Laporte, Oscar Benton en Johnny Laporte

John Rijken: 'In Oost-Europa, tijdens onze laatste optredens daar, was hij voor het eerst een echte ster'

Tsjechië en het voormalige Joegoslavië, maar daar zijn we niet geweest. Het is moeilijk na te gaan waarom precies dat lied zo populair werd. Misschien vanwege de balkanachtige klezmersound, maar ook vanwege de cryptische tekst, waaruit je zou kunnen concluderen dat het over iemand gaat die niet tevreden is over zijn leven. Die betekenis zou kunnen resoneren in die landen in die tijd.'

Circusartiest

John Rijken speelde al met Benton toen in 1973 de eerste versie van het lied werd opgenomen. Toen deed het niets. 'Oscar wilde altijd een grote ster zijn, dat is eigenlijk nooit gelukt, al deed hij wel altijd net alsof. In Oost-Europa, tijdens onze laatste optredens daar, was hij voor het eerst een echte ster.' Van Donselaar: 'Ferdinand had een enorme drang om te slagen. Hij was de grote Oscar Benton, maar hij had er de pest over in dat hij niet nóg groter was. Met alleen de blues zou hij het grote succes nooit bereiken, dus nam hij ook die "Bensonhurst Blues" op, een vreemde eend in zijn repertoire, wat de puristen hem weer kwalijk namen.' Maar het paste helemaal bij hem, zegt de producer/muzikant, die als pianist ook meespeelde op Bentons comeback-cd. 'Hij was een circusartiest, die van alles aanpakte, de mensen steeds weer om zijn vinger wond. Zijn teksten moesten op het laatst worden ingefluisterd, maar die stem hè, wauw, die ging gewoon door.' Van Donselaar noemt het 'verbluffend' dat Benton ineens weer op het podium stond. 'Heel vreemd wat er gebeurde, maar hij overtuigde nog ook. Maar zonder de broers Rijken had hij dit nooit meer meegemaakt.' Voor 2021 stond een uitgebreide comebacktournee gepland. Maar Oscar Benton overleed op 8 november vorig jaar, alsnog, 71 jaar, aan een hartstilstand. Zomaar, in één keer. Volstrekt onverwacht, zoals dat dan heet.

Peter Bruyn: *De zeven levens van Oscar Benton* (uitgeverij In de Knipscheer) verschijnt 23 februari

2Doc: *Oscar Benton - I'm Back*
► DINSdag, NPO 2, 22.40-0.05 UUR